

ויתפאר וכו' עד ויתהלל קצ"א שירתא תושבחתא ונתמתא, הרי ט"ו קצ"ב. ונראה לי, כנגד ט"ו שיר המעלות שאמר דוד. וכן בישתבח שמך לעד מלכינו יש ט"ו שבחות שיר ושבתא וכו' עד מלך אל חי העולמים קצ"ג. וכן באמת ויציב יש ט"ו קצ"ד עד טוב ויפה, ואמת אינו מן המניין כי הוא נחשב למעלה אלהיכם אמת על שם וי"י אלהים אמת (ירמיה י ט).

יג

אל משמעת קרובי אהובי חביבי ר' אליעזר בר' שמשון קצ"ה סרתי אני אליעזר בר' נתן והנני משיבו כפי ליבי. אמר קצ"ו ליה אבוי דרב ספרא כי סלקת להתם, לארץ ישראל, בעי מיניהו כבודא מה אתון ביה. לפי שאמר לעיל (חולין קט ע"ב) אסר דמא שרא כבודא, והיו מקצת חכמי דורו נוהגין היתר אף בדם שבסימפונותיו דכוליה שרייה רחמנא, ומקצת היו נוהגין איסור בדם שבסימפונותיו, לפיכך אמר לו לשאול בארץ ישראל איך נוהגין קצ"ז. כי סליק אשכח דר'

(אבנ"ש). קעב. ועי' ב"י סי' נו בשם שבה"ל שמנה עשר לשונות. וכ"ה בסידור ר"ש מגרמייזא עמ' עט. קעג. [בכת"י 'עד ברכות והודאות']. וכ"ה בפירוש המחזור כ"י המבורג המיוחס לרבינו ובסידור ר"ש מגרמייזא עמ' עה ועי' גם סידור הרוקח עמ' רחצ. קעד. ועיין בפירוש המחזור הנ"ל שכת' ומה שתיקנו ט"ו חיזוקים מן ויציב עד ויפה כנגד ט"ו תיבות שבפסוק אני ה' אלקיכם אשר וגו'. ולא הזכיר מעלות דוד. קעה. תלמיד הריב"א וחתום עם רשב"ם ור"ת ורבינו על התקנות שבסוף תשו' מהר"ם ד"פ. קעו. חולין קי ע"ב. קעז. וכ"ה דרכו של ר"ת, כמבואר בתוס' כאן ובשא"ר, דמשום 'שרא לן כבודא' מיבעיא ליה. אלא שר"ת פירש דהבעיא בדם בשרו היכא דפירש אם אסור עכ"פ מדרבנן. ואילו רבינו ס"ל דדם בשרו מותר גם בדפירש ומיבעיא ליה רק על דם הסמפונות שפירש. [וקרוב לשיטת רבינו הרא"ה בבדק הבית ב"ג ש"ג דע"ח ע"א דמיבעיא ליה בין בדם בשרו בין בדם הסימפונות]. ותוס' (קיא ע"א ד"ה וחתוכיה) והרא"ש (סי' כז) כתבו דדם הסימפונות הוי בכרת אע"פ שלא פירש דמעלמא אתי ונכנס לתוך הסמפונות. ולשיטת רבינו גם למסקנא דנקטינן לחומרא בשאלת מה אתון ביה, כ"ז אמור בדם הסימפונות. ואף הוא כל זמן שלא פירש מותר [כמש"כ להלן: דקסברי דם הכבד דם הוא אם יצא ממנו והיכא דלא יצא ה"ה כשאר הכבד ומותר]. אבל דם הכבד עצמו מותר אפילו פירש. ואילו

ידעו פיסוק שבשאלות ולא חשו לה ודחו אחת מפני שנים ושלוש שפסקו לחומרא, והחמירו בו משום דחמיר איסוריה שהוא בכל יראה ובכל ימצא.

יא

אה"ח 1234567

נשאלתי למה תולשין עפר ועשב אחר קדיש של תחיית המתים. והשבתי, נראה לי עפר על שם זכור כי עפר אנחנו קס"ו, עשב על שם ויציצו מעיר כעשב וגו' קס"ז. ומה שזורקין אותו לאחריהם, כעין אבל וצער כעין ויזרקו עפר על ראשיהם קס"ח. ומה שרוחצין ידיהם, מפני שמיתה מכפרת ומיתתן של צדיקים מכפרת כעגלה ערופה דגמרינן שם שם מעגלה, וכת' בעגלה ירחצו את ידיהם קס"ט. ועוד מצאתי בירושלמי במועד קטן (פ"ג ה"ה) אף במקום שנהגו לרחוץ אחר המיטה ירחוץ קצ"א.

אוצר החכמה

יב

נשאלתי למה תיקנו בקדיש ט"ו שבחות, כגון יתגדל ויתקדש וימליך ויתברך וישתבח

(בגמ') 'במשהו כרב' אלא היא הוספה עפ"י בה"ג. ומפרש ר"ת בשישים. וכ"כ בס' הישר התשו' סי' מח אות ט 'ששמעת מפי גדולים שהתתני חמץ בפסח בשישים רב אחאי כמו כן התייר'. וככל דברי ר"ת (גם כגירסתו בשאלות) כתב רשב"ם בהגהותיו לרי"ף שנדפסו בדק"ס כאן אות ת. [אבל בשבה"ל סי' סג כתב דרשב"ם פסק בחמץ במשהו. הר"ב דק"ס]. לפנינו בשאלות פ' צו סי' צ אכן לא גרסי במשהו כרב אבל כתבו 'ומדלא קא יהיב ביה שיעורא למימרא דבמשהו כרב'. וכן הביאו הרבה ראשונים. עי' ש"ש והע"ש שם. קס"י. תהלים קג יד. וכ"ה במחז"ו סי' רעט [ואומר זכור כי עפר אנחנו]. ובס' הפרדס עמ' רסה: שמזכיר כי עפר אתה. וכ"ה באו"ז הל' אבלות סי' תכב בשם רבינו ברוך מארץ יון. קס"ז. שם עב טז. וטעם זה במחז"ו ובס' הפרדס. ונוסף בס' הפרדס: דהא קרא בתחיית המתים מדבר. וכ"ה בראבי"ה סס"י תתמא. קסה. איוב ב יב. ובס' הפרדס ובמחז"ו כתוב כדי להפסיק בינם לבין המת. וכ"ה בראבי"ה שם. קס"ט. וכ"ה בשבה"ל הל' שמחות סס"י יד בשם ר"א ב"ר שלמה (אבנ"ש). והובא בשם רבינו בראבי"ה שם. קע. וכתב ע"ז ראבי"ה שם: וליתה דארחיצת חמין דמתניתין קאי דקתני רחץ בלילה הראשון שמתה אשתו וגרסינן עלה (בירור) תנא אבל אסור ברחיצה כל שבעה כרבי נתן וכו' עד מקום שנהגו להרחיץ אחר המטה מרחיצין וכו', וכן הוא במועד קטן בירושלמי. קעא. ברכתא שירתא וכו'.